

China Miéville (1972)

Britanyalı fantastik edebiyat, bilim-kurgu ya da kendi ifadesiyle “tuhaf kurgu” yazarıdır. Cambridge Üniversitesi’nde Sosyal Antropoloji öğrenimini tamamlayan Miéville, yüksek lisans ve doktora derecelerini London School of Economics’te Uluslararası İlişkiler alanında almıştır. China Miéville’in, edebiyat uğraşı dışında, kendisini seçimlerde adaylığa kadar taşıyan siyasi çalışmaları ve “eşit haklar” ile Ekim Devrimi’ni konu aldığı kuram ve tarih çalışmaları da vardır.

Fantastik edebiyatı ticarileşmeden ve tutucu klişelerden kurtarmayı amaçlayan Miéville politik duruşunu romanlarına da yansıtıken, her romanında farklı bir tarz deneyerek yenilikçi bir çizgi oluşturmuştur. China Miéville, kendisini etkileyen yazarlar arasında M. John Harrison, J. G. Ballard, H. P. Lovecraft, Strugatski kardeşler, Gene Wolf, Mervyn Peake ve 2018 yılının başında kaybettiğimiz Ursula K. Le Guin gibi isimleri saymaktadır. Bilim kurgu ve fantastik edebiyatının en önemli ödülllerinden Arthur C. Clarke Ödülü’nü üç kez, Locus En İyi Fantastik Kitap Ödülü’nü iki kez kazanan China Miéville, Britanya Fantezi Edebiyatı Ödülü’ne üç, Hugo, Kitschies ve Dünya Fantezi Edebiyatı ödüllerine ise birer kez layık görülmüştür.

Miéville’in *Yeni Paris’in Son Günleri*’nden önce Yordam Edebiyat’ta on romanı yayımlanmıştır: *Kral Fare (King Rat)*, 1998; Türkçesi 2010), *Perdido Sokağı İstasyonu (Perdido Street Station)*, 2000; Türkçesi 2011), *Yara (The Scar)*, 2002; Türkçesi 2013), *Demir Konsej (Iron Council)*, 2004; Türkçesi 2015), *Un Lun Dun (Un Lun Dun)*, 2007; Türkçesi 2012), *Şehir ve Şehir (The City & The City)*, 2009; Türkçesi 2012), *Kraken (Kraken)*, 2010; Türkçesi 2013), *Elçilik Kenti (Embassytown)*, 2011; Türkçesi 2016), *Demirdenizi (Railsea)*, 2012; Türkçesi 2018), *Yeni Paris’in Son Günleri (The Last Days of New Paris)*, 2016; Türkçesi 2018).

Eserin orijinal adı:
The City & The City
(2009, Londra: Macmillan)

Yordam Edebiyat'ta
China Miéville Eserleri

KRAL FARE

PERDİDO SOKAĞI İSTASYONU

YARA

DEMİR KONSEY

UN LUN DUN

ŞEHİR VE ŞEHİR

KRAKEN

ELÇİLİK KENTİ

DEMİRDENİZİ

YENİ PARIS'İN SON GÜNLERİ

CHINA MIÉVILLE

ŞEHİR VE ŞEHİR

ROMAN

TÜRKÇESİ

MEHTAP GÜN AYRAL - M. İHSAN TATARİ

*yordam
edebiyat*

Yordam Edebiyat: 127 • **Şehir ve Şehir** • China Miéville
ISBN 978-605-5541-63-7 • *Türkçesi:* Mehtap Gün Ayrıl - M. İhsan Tatari
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni:* Gönül Göner
Birinci Basım: Temmuz 2012 • *İkinci Basım:* Aralık 2013 • *Üçüncü Basım:* Şubat 2023
© China Miéville, 2009; © Yordam Kitap, 2009

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **W:** www.yordamkitap.com • **E:** info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
www.instagram.com/yordamkitap

Baskı: **Pasifik Ofset** (Sertifika No: 44451)
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere / İstanbul
Tel: 0212 412 17 77

ŞEHİR VE ŞEHİR

ROMAN

*Sevgili annem
Claudia Lightfoot'un
anısına*

Teşekkürler

Bu kitabı yazarken bana yardımları dokunan Stefanie Bierwerth, Mark Bould, Christine Cabello, Mic Cheetham, Julie Crisp, Simon Kavanagh, Penny Haynes, Chloe Healy, Deanna Hoak, Peter Lavery, Farah Mendleson, Jemime Mieville, David Moench, Sue Moe, Sandy Rankin, Maria Rejt, Rebecca Saunders, Max Schaefer, Jane Soodalter, Jesse Soodalter, Dave Stevenson, Paul Taunton ve editörlerim Chris Schlupe ile Jeremy Trevathan'a minettarım. Del Rey & Mac Millan'daki herkese çok teşekkür ederim. Bruno Schulz'un mükemmel çevirisi için John Curan Davis'e çok teşekkür ederim.

Çok şey borçlu olduğum sayısız yazar arasında, bu kitabın ortaya çıkmasında katkıları olan Raymond Chandler, Franz Kafka, Alfred Kubin, Jan Morris ve Bruno Schulz'a da çok teşekkürler.

“Şehrin derinliklerinde deyim yerindeyse çift caddeler,
birbirinin tıpatıp aynısı olan sokaklar ve uydurma,
yanıltıcı yollar vardı.”

Bruno Schulz, *Tarçın Dükkânları ve Diğer Hikâyeler*

BİRİNCİ KISIM

BESZEL

NE SOKAĞI ne de siteyi doğru dürüst görebiliyordum. Etrafımız toprak rengi binalarla çevriliydi. Mahalleli saçları başları darma-
dağınık vaziyette ve ellerinde kahve fincanlarıyla pencerelerden sarkmış, bir yandan kahvaltılarını ederken diğer yandan da bizi seyrediyorlardı. Binaların arasında kalan açık arazi bir ara elden geçirilmişti. Bir golf sahasına benziyordu. Ya da küçük bir çocuğun kum havuzuna. Belki de burayı ağaçlandırıp bir de yapay göl konduracaklardı. Küçük bir koruluk vardı ama fidanlar kurumuştular.

Çimenleri ayrıık otları bürümüş, üzerleri kamyon tekerleği izleriyle yol yol olmuştu. Çer çöpün arasında taş döşeli yürüme yolları gözüktüyordu. Etrafta çeşitli birimlerden polisler vardı. Buraya ilk gelen dedektif ben değildim –Bardo Naustin ile tanıdığım birkaç kişiyi daha görmüştüm– ama içlerinde en kıdemli olan bendim. Komiser yardımcısını takip ederek meslektaşlarının büyük bir bölümünün toplandığı yere, terk edilmiş alçak bir kule ile fıçı şeklindeki çöp kovalarıyla çevrili bir kaykay sahasının bulunduğu noktaya gittim. Bir avuç çocuk duvarda oturuyor, onların önünde de polis memurları duruyordu. Martılar toplanan kalabalığın üstünde daireler çizip yiyecek arıyorlardı.

“Müfettiş,” dedi birisi. Onu başımla selamladım. Biri bana kahve ikram etti ama kafamı iki yana salladım ve görmek için geldiğim kadına baktım.

Kaykay rampalarının hemen yanında yatıyordu. Hiçbir şey ölüler kadar hareketsiz duramaz. Saçları rüzgârla hareket eder –

tıpkı Şu anda bu kadınınkilerin hareket ettiği gibi- ve hiçbir Őeye tepki vermezler. Kadın çok çirkin bir pozisyonda uzanıyordu; bacakları sanki kalkıverecekmiŐ gibi kıvrılmıŐ, kolları da tuhaf bir Şekilde bükülmüŐtü. Yüzü yere yapıŐıktı.

Genç bir kadındı; baŐının iki yanından sallanan örgülü kah-verengi Őaları, topraktan fıŐkıran bitkilere benziyordu. Neredeyse ırılıplaktı ve sabahın ayazında teninin pürüzsüz olduğunu, tüylerinin soğuktan ürpermediğini görmek üzücüydü. Üzerinde sadece kaçmıŐ külotlu çoraplar ve topuklu ayakkabılarının teki vardı. Ayakkabının diğer eŐini aradığımı gören bir kadın polis uzaktan bana el salladı. Ayakkabının başında nöbet tutuyordu.

Ceset bulunalı ancak birkaç saat olmuştu. Ölen kadına baktım. Yüzünü görebilmek için nefesimi tutup toprağa yaklaŐtım ama Őeebildiđim tek Şey açık kalmıŐ bir gözdü.

“Shukman nerede?”

“Daha gelmedi Müfettiş...”

“Biriniz arayın, söyleyin elini çabuk tutsun.” Parmağımla saatime vurdum. Cinayet mahallinden ben sorumluydum. Patolog Shukman gelene kadar kimse cesedi yerinden oynatamazdı ama yapılacak başka Şeyler de vardı elbette. Etrafı kontrol ettim. Ücra bir köŐede ydik ve çöp konteynerleri bizi gözlerden saklıyordu, fakat bütün sitenin dikkatinin haŐereler misali üzerimize üŐüŐtüđünü hissedebiliyordum. Etrafta boŐ boŐ dolanıyorduk.

Arazinin kıyısındaki iki çöp kutusunun arasında, zincirlere dolanmıŐ paslı demir parçalarının yanında ıslak bir Őilte vardı. “Őilte kadının üstündeydi,” dedi Lizbyet Corwi adlı memur. Daha önce birkaç kez birlikte çalışma fırsatı bulduğum, zeki bir kadındı. “Cesedi pek iyi sakladığı söylenemez aslında, ama onu bir tür çöp yığını gibi göstermiŐ sanırım.” Ölü kadının etrafında dikkörtgen Őeklinde, daha koyu bir toprak izi olduğunu gördüm. Şiltenin bıraktığı nemli iz olsa gerekti. Naustin yere çömelmiŐ, toprağı inceliyordu.

“Kadını bulan çocuklar şilteyi hafifçe kaldırmışlar,” dedi Corwi.

“Onu nasıl bulmuşlar peki?”

Corwi topraktaki küçük pati izlerini gösterdi. “Onu hayvanların pençelerinden kurtarmışlar. Karşılarındaki şeyin ne olduğunu anlayınca tabanları yağlamışlar, sonra da polisi aramışlar. Bizimkiler geldiğinde...” Corwi tanımadığım iki devriye memuruna bir bakış attı.

“Cesedi yerinden mi oynatmışlar?”

Corwi başıyla onayladı. “Hâlâ hayatta olup olmadığını kontrol etmek istedik dediler.”

“Adları ne bunların?”

“Shushkil ve Briamiv.”

“Kadını bulanlar da şunlar mı?” Başımla duvara tünemiş çocukları işaret ettim. İki kız, iki de oğlan vardı. On beş yaşlarındaydılar. Üşümüşlerdi ve başları öne eğikti.

“Evet, hepsi birer müptela.”

“Sabah dozlarını mı alıyorlarmış?”

“Adanmışlık diye buna denir, ha?” dedi Corwi. “Belki de ayın keşi olmaya falan çalışıyorlardır. Buraya sabah yediye doğru gelmişler. Görünüşe göre kaykay sahası ona göre ayarlanmış. Burası yapılabildiği kadar sadece birkaç yıl oldu; eskiden burada hiçbir şey yoktu. Ama mahalleli daha şimdiden pistin hangi saatlerde kime ait olduğunu belirlemiş. Gece yarısından sabah dokuza kadar sadece müptelalar geliyor; dokuzla on bir arasında çeteler o günkü planlarını yapıyorlar; on birden gece yarısına kadar da kaykaycılarla patenciler kullanıyor.”

“Üstlerinden bir şey çıktı mı?”

“Oğlanların birinde küçük bir çakı bulduk. Ama harbiden küçük. Onunla bir sütfaresi bile kesemezsin, oyuncak gibi bir şey. Bir de hepsinde tütün vardı. Başka bir şey yok.” Omuzlarını silkti. “Üzerlerinden esrar çıkmadı; onu duvarın dibinde bulduk ama...” Tekrar omuz silkti. “Etrafta onlardan başka kimse yoktu.”

Meslektaşlarımızdan birine yaklaşmasını işaret etti, sonra da adamın elindeki torbayı açtı. İçinde reçineyle kaplı, küçük ot demetleri vardı. Bu otun sokaktaki adı *feld* idi. *Catha edulis* bitkisinin bir tür melezinin tütün, kafein ve daha sert maddelerle güçlendirilmesiyle elde ediliyordu ve fiberglas ya da benzer bir maddeyle diş etlerinizi aşındırıp kanınıza karışmasını sağlıyorsunuz. İsmi üç farklı dilde yapılmış bir kelime oyunundan ileri geliyordu. Ana vatanında ona *khat* diyorlardı. İngilizcede “kedi” anlamına gelen *cat* kelimesinin bizim dilimizdeki karşılığıysa *feld* idi. Otu kokladım. Çok kalitesizdi. Kabarık ceketlerinin içinde tir tir titreyen dört gencin yanına gittim.

“*Naber aynasız?*” dedi oğlanlardan biri, İngiliz hip-hop jargonunun *Besz* dilindeki karşılığıyla. Başını kaldırıp gözlerime baktı ama yüzü solgundu. O da arkadaşları da pek iyi görünmüyordu. Oturdıkları yerden kadının cesedini görmeleri mümkün değildi, ama yine de o tarafa bakamıyorlardı.

Feld’i bulduğumuzu, onlara ait olduğunu anladığımızı biliyor olmalıydılar. Hiçbir şey söylemeden kaçıp gidebilirlerdi.

“Ben Müfettiş Borlú,” dedim. “Ağır Suçlar Birimi.”

Ben Tyador, dememiştim. Bu yaştaki insanları sorgulamak zordu; asıl isimleriyle hitap edilmek, üstü kapalı laflar ve oyuncaklar için fazla yaşlı ama bir görüşme sırasında direkt muhatabınız olamayacak kadar da gençtiler. “Senin adın ne?” diye sordum. Oğlan kendisine bahsettiği argo ismi kullanıp kullanmaması gerektiğini düşünerek biraz duraksadı, sonra da bundan vazgeçti.

“Vilyem Barichi.”

“Onu sen mi buldun?” Oğlan başını olumlu anlamda salladı. Arkadaşları da aynı şeyi yaptılar. “Anlat bakalım,” dedim.

“Buraya şey için geldiydik, şey...” Vilyem duraksadı fakat ona uyuşturucuyla ilgili hiçbir şey sormadım. Başını önüne eğdi. “Şiltenin altında bir şey gördük ve onu çekip çıkardık. Yakınlarda birkaç tane...”

Vilyem'in tereddüt ettiğini gören arkadaşları dönüp ona baktılar. Batıl inançları olduğu besbelliydi.

"Kurt mu vardı?" dedim. Kendi aralarında bakiştılar.

"Evet adamım, etrafında birkaç uyuz kurt dolanıyordu ve sonra..."

"Düşündük ki..."

"Ne zaman geldiniz buraya?" dedim.

Vilyem omuz silkti. "Bilmem. Birkaç saat olmuştur herhâlde?"

"Etrafta başka biri var mıydı?"

"Bir süre önce şu tarafta birkaç kişi vardı."

"Torbacılar mı?" dedim. Tekrar omuz silkti.

"Bir de çimenlerin oraya bir minibüs yanaştı. Kısa bir süre sonra da çekip gitti. Kimseyle konuşmadık."

"Ne zaman geldi bu minibüs?"

"Bilmiyorum."

"Daha güneş doğmamıştı," dedi kızlardan biri.

"Peki. Vilyem, çocuklar, isterseniz size kahvaltılık bir şeyler verelim. Sıcak bir şey için." Başlarında bekleyen memurlara el ettim. "Ailelerine ulaşabildik mi?" diye sordum.

"Yoldalar şef. Bir tek şununki hariç," dedi, kızlardan birini işaret ederek. "Onun ailesine ulaşamıyoruz."

"Öyleyse aramaya devam edin. Çocukları da merkeze götürün."

Dört genç kendi aralarında bakişti. "Saçmalıyorsun adamım," dedi Vilyem'in yanındaki oğlan, tereddütle. Yasalara göre verdiğim talimatlara karşı gelme hakkının olduğunu biliyor ama bir yandan da memurla beraber gitmek istiyordu. Çay, ekmek, kayıt kuyut işleri, can sıkıntısı ve floresan lambalar o karanlık açıklıktaki ağır, ıslak ve hantal şiltenin aşınmış yüzüne bakmaktan çok daha iyiydi.

STEPEN SHUKMAN İLE YARDIMCISI Hamd Hamzinic sonunda gelebildiler. Manidar bir tavırla saatime baktım. Shukman beni görmezden geldi. Cesede doğru eğildiğinde boğazından bir hırıltı çıktı. Kadının öldüğünü resmî olarak onayladı. O ilk gözlemlerini yaparken Hamzinic de notlar alıyordu.

“Ne zaman ölmüş?” dedim.

“On iki saat kadar olmuş,” diye cevap verdi Shukman. Kadının uzuvlarından birine bastırıldı. Ceset sarsıldı. Kaskatı kesildiği ve yerde dengesiz bir şekilde yattığı için muhtemelen ölüm anındaki pozisyonunda uzanıyordu. “Cinayet burada işlenmemiş,” dedi Shukman. Adamın işinde çok iyi olduğunu duymuş ama o güne dek bunu kanıtlayacak bir şey görememiştim.

“İşiniz bitti mi?” diye sordu, olay yeri inceleme ekibindeki-lerden birine. Konuştuğu memur farklı açılardan bir-iki fotoğraf daha çektikten sonra başını olumlu anlamda salladı. Shukman, Hamzinic’ten yardım alarak cesedi sırtüstü çevirdi. Kaskatı vaziyetteki kadın sanki onlarla mücadele ediyormuş gibi göründü. Nihayet onu ters çevirebildiklerinde ortaya çıkan manzara oldukça tuhaftı. Kadın çarpık uzuvlarıyla sanki ölü bir böceği taklit ediyormuş gibi gözüküyor, kavisli sırtının üstünde ileri geri sallanıyordu.

Rüzgârda uçuşan kâküllerinin altından bize bakıyordu. Yüzü korkuyla gerilmişti; bu şaşkın ifade sonsuza kadar suratında kalacaktı. Genç bir kadındı. Ağır bir makyaj yapmış, sürdüğü boyalar feci şekilde hırpalanan suratına dağılmıştı. Neye benzediğini anlamak, ismini duyduklarında onu tanıyan insanların zihninde nasıl bir yüzün canlandığını tahmin etmek imkânsızdı. Vücudu gevşedikten sonra daha fazlasını öğrenebilirdik. Önü olduğu gibi pıhtılaşmış kanla kaplıydı. Fotoğraf makinelerinin flaşları ardına patladı.

“Eh, merhaba ölüm sebebi,” dedi Shukman, kadının göğsündeki yaraları göstererek.

Sol yanağında çenesinin altına doğru kıvrılan uzun ve kırmızı bir kesik vardı. Yüzünün yarısını boydan boya kaplıyordu.

Kesik birkaç santimetre boyunca dümdüz ilerliyor, kadının tenini bir fırça darbesi gibi muntazaman takip ediyordu. Çenesinin altına, ağzının alt kısmına indiği noktadaysa çirkin bir şekilde tırtıklanıyor ve kemiğinin arkasındaki yumuşak dokuda derin bir delikle sona eriyor ya da başlıyordu. Kadın görmeyen gözlerle bana baktı.

“Birkaç tane de flaşsız çek,” dedim.

Shukman mırıldanırken ben de diğerleri gibi başka tarafa baktım. Bunu izlemek müstehcen geliyordu. Üniformalı cinayet mahalli teknik ekibimiz –meslekî dilde onlara Cintek deriz– giderek büyüyen bir çember hâlinde etrafı araştırmaya başladı. Çöp bidonlarını ters çevirip boşalttılar ve yerdeki tekerlek izlerini incelediler. Bazı yerlere işaretler koyup fotoğraflar çektiler.

“Tamamdır,” dedi Shukman, ayağa kalkarak. “Hadi götürelim onu buradan.” Birkaç kişi cesedi yüklenip bir sedyeye yerleştirdi.

“Tanrı aşkına,” dedim, “kapatın şunun üstünü.” Birisi bir battaniye kapıp geldi, sonra da sedyeyi yeniden Shukman’ın arabasına doğru ittiler.

“Bu öğleden sonra başlarım,” dedi Shukman. “Sen de gelecek misin?” Bir yorum yapmadan sadece başımla onayladım. Sonra da Corwi’nin olduğu tarafa yürüdüm.

“Naustin,” diye seslendim, Corwi’nin de konuşmamıza dâhil olabileceği bir noktaya geldiğimde. Corwi bana bakıp biraz daha yaklaştı.

“Buyurun Müfettiş,” dedi Naustin.

“Ne buldun?”

Adam kahvesinden bir yudum alıp tedirgin bir tavırla bana baktı. “Fahişe olabilir mi?” dedi. “İlk izlenimim bu yönde Müfettiş. Bulduğu yer, dayak yemiş olması, çıplaklığı. Tabii şu şey de var...” Kadının abartılı makyajını ima ederek kendi yüzünü gösterdi. “Bence fahişe.”

“Müşterisiyle kavga mı etti dersin?”

“Evet ama... Sadece vücuttaki yaralar olsa anlarım. Müşterisinin istediği bir şeyi yapmak istememiş olabilir. O da kadına saldırmıştır. Ama şu şey...” Huzursuzca yanağına dokundu. “Bu başka bir mesele.”

“Bir sapık mı?”

Naustin omuz silkti. “Belki. Herif kadını biçmiş, öldürmüş, sonra da çöpe atmış. Kendine de çok güveniyor. Cesedi bulacağımızdan hiç korkmamış.”

“Ya kendine çok güveniyor ya da çok aptal.”

“Ya da hem kendine çok güveniyor *hem de* çok aptal.”

“Yani kendine çok güvenen, aptal bir sadist,” dedim. Naustin olabilir dercesine kaşlarını kaldırdı.

“Tamam,” dedim. “Bu mümkün. Bu civarda fahişelik yapan kızları bir araştırsın. Buraları iyi bilen üniformalı memurlardan biri yapsın bu işi. Kızlara son zamanlarda onları rahatsız eden biri olmuş mu diye sorun. Fotoğrafları da dağıtın. Kadının adına Fulana Detail deyin.” Kimliği belirlenemeyen kadınlar için kullanılan genel bir isimdi bu. “Ama her şeyden önce Barichi ve arkadaşlarını sorgulamayı istiyorum. Onlara iyi davran Bar-do, cesedi ihbar etmek gibi bir mecburiyetleri yoktu. Ciddiyim. Yazsek’i de yanına al.” Ramira Yazsek sorgulama işinde çok başarılı bir kadın memurdu. “Öğleden sonra beni ararsın.” Naustin duyma mesafesinden çıkınca Corwi’ye döndüm. “Daha birkaç yıl öncesine kadar telekız cinayetlerine bakacak adam bulamazdık,” dedim.

“Çok büyük mesafe katettik,” diye cevap verdi. Ölen kadınla aralarında çok da büyük bir yaş farkı yoktu.

“Naustin fahişe işlerini pek sevmez ama şikâyet de etmeyecektir,” dedim.

“Çok mesafe katettik,” dedi yeniden.

“Eee?” dedim, tek kaşımı kaldırarak. Naustin’den tarafa bir bakış atıp bekledim. Corwi’nin Shulban’ın ortadan kaybolmasına

ilişkin davada çalıştığını anımsıyordum. O olay başta görüldüğünden çok daha karmaşıktı.

“Hiç. Sadece diğer olasılıkları da değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum,” dedi Corwi.

“Neymiş onlar?”

“Makyajı,” dedi. “Kahverengi ağırlıklı, topraksı tonlarda. Ağır bir makyaj, ama vamp kadınlarınkı gibi değil. Saçına dikkat ettin mi?” Evet, etmiştim. “Boyalı değildi. Arabayla Gunter Caddesi’nde, spor sahasının etrafında bir tur atıp oralarda takılan kızlara bir bak. Tahminimce üçte ikisi sarışındır. Geri kalanlar da ya siyah ya da kızıl saçlıdır. Ayrıca...” Parmaklarıyla havadaki hayali saçları taradı. “Kirliydi ama yine de benimkilerden çok daha iyiydi.” Ellerini kırıklarında gezdirdi.

Beszél’deki fahişelerin çoğu öncelikle çocuklarının yiyecek ve giyecek ihtiyacını karşılamaya çalışırdı; özellikle de bunun gibi bölgelerde. Sonra da kendileri için *feld* ya da kokain alırlardı. Karınlarını doyurmak ve saç kremi almak gibi küçük ihtiyaçlarsa en son karşılanırdı. Etrafta dolaşan memurlara ve gitmeye hazırlanan Naustin’e baktım.

“Pekâlâ,” dedim. “Bu bölgeyi iyi bilir misin?”

“Şey,” dedi. “Buralar biraz sapa bölgelerdir, bilirsin. Tam olarak Beszél’de bile sayılmayız. Benim asıl bölgem Lestov. İhbarı alınca birkaçımızı buraya yolladılar. Ama bir-iki yıl önce burada birkaç devriye atmıştım. Yani az çok bilirim.”

Aslında şehir merkezinin altı-yedi kilometre dışında kalan Lestov da kenar mahallelerden biri sayılırdı. Bizse oranın güneyinde, Yovic Köprüsü’yle Bulkya Geçidi denen bölgenin arasında, nehrin denize döküldüğü Kordvenna yakınlarındaydık. Teknik olarak burası bir adaydı ama hem anakaraya çok yakın hem de sanayi harabelerine bağlı olduğundan bunu hep unuttuyordunuz. Kordvenna sitelerin, depoların ve uçsuz bucaksız grafitilerle birbirine bağlanan ucuz şarap dükkânlarının bulunduğu bir yerdi. Şehrin iç kesimlerindeki gecekondu mahallelerinin aksine

Beszél'in merkezine o kadar uzaktı ki buranın varlığını unutmak kolaydı.

"Burada ne kadar kaldın?" diye sordum.

"Altı ay, standart. Tam bekleyeceğin türden gibi bir yer; kapkaççılar, esrar çekip birbirini öldüresiye döven çocuklar, uyuşturucu, fuhuş."

"Ya cinayet?"

"Zamanında iki-üç cinayet vakasına da rastladım. Uyuşturucu işiyle ilgiliydi. Gerçi çoğunlukla çözümsüz kalıyorlar. Çeteler ASB'yi karıştırmadan birbirlerini cezalandırma konusunda çok başarılılar."

"Biri eline yüzüne bulaştırdı ama."

"Evet. Ya da umursamıyor."

"Tamam," dedim. "Bu davayla senin ilgilenmeni istiyorum. Şu an ne yapıyorsun?"

"Mühim bir işim yok."

"Bir süre için yer değişikliği yapmanı istiyorum. Burada hâlâ bağlantıda olduğun kişiler var mı?" Corwi dudaklarını büzdü. "Eğer yapabilirsen onları tekrar bulmaya çalış. Bulamadığın takdirde de burada çalışan polislerden birkaçıyla konuşup muhbirlerinin isimlerini öğren. Olayların göbeğinde olmanı istiyorum. Etrafa kulak kabart, çevreyi araştıır. Neydi buranın adı?"

"Pocost Köyü." Neşesiz bir kahkaha attı. Kaşlarımı kaldırdım.

"Aman ne köy," dedim. "Bak bakalım neler bulacaksınız."

"Komiserim bu işten hiç hoşlanmayacak."

"Onunla ben konuşurum. Bashazin, değil mi?"

"Gerçekten halleder misin? Yani geçici göreve mi getirildim?"

"Şimdilik buna bir isim koymayalım. Senden sadece dikkatini bu işe vermeni istiyorum. Doğruca bana rapor vereceksin." Ona cep telefonumun ve ofisimin numarasını verdim. "Daha sonra bana Kordvenna'nın güzelliklerini de gösterirsin. Ha, bu arada..." Naustine'ne bir bakış attım. Corwi bunu fark etti. "Etrafa göz kulak ol."

“Belki de haklıdır. Bütün bunlar kendini beğenmiş, sadist bir katilin işi olabilir şef,” dedi Corwi.

“Belki. Kadının saçları neden o kadar temizmiş öğrenelim bakalım.”

İçgüdüler için bir puan sıralaması tablomuz vardı. Komiser Kerevan'ın sokaklarda devriye gezdiği günlerde pek de mantıklı gelmeyen ipuçlarını izleyerek bazı davaları çözüme ulaştırdığını, Başmüfettiş Marcoberg'in ise böyle bir şanstın yoksun olduğunu, dolayısıyla da son zamanlarda aldığı sonuçların daha ziyade çok çalışmaktan ileri geldiğini hepimiz biliyorduk. Evrenin dikkatini çekeriz korkusuyla içimize doğan şeylere asla “önsezi” demezdik. Ama böyle şeyler olurdu ve bir dedektifin parmaklarını öpüp göğsüne, teorik olarak esrarengiz sezgilerin koruyucusu Aziz Warsha'nın kolyesini asması gereken yere dokunduğunu görürseniz içine bir şey doğduğunu anlardınız.

Memur Shushkil ve memur Briamiv'e şilteyi neden yerinden oynattıklarını sorduğumda önce şaşırdılar, sonra savunmaya geçtiler, en sonunda da suratlarını asıp bana küstüler. Ben de haklarında rapor tuttum. Eğer özür dilemiş olsalardı işi uzatmayacaktım. Polis memurlarının kanıtları bozması, kan izlerine basması, parmak izlerini dağıtması ve toplanan örnekleri kaybetmesi can sıkıcı derecede sık gördüğümüz şeylerdi ne yazık ki.

Açık arazinin kenarında gazeteciler toplanmaya başlamıştı. Aralarında Petrus bilmem ne, Valdir Mohli, Rackhaus adlı genç bir çocuk ve birkaç kişi daha vardı.

“Müfettiş! Müfettiş Borlú!” diye seslendiler. Hatta “Tyador!” diyen bile oldu.

Eskiden basın mensupları çoğunlukla efendi insanlardan oluşur ve yazmamalarını tavsiye ettiğim şeylerden bahsetmezlerdi. Ama son birkaç yıldır İngiliz ve Amerikan basınına özenen, hatta bazı durumlarda onlar tarafından yönetilen yeni, daha müstehcen ve saldırgan gazeteler çıkmaya başlamıştı. Bu kaçınılmazdı.

Doğrusunu söylemek gerekirse bizim yerel gazeteler de can sıkıcı derecede ağırbaşlıydı. Ama asıl sorun bu yeni basın mensuplarının sansasyon merakları ya da sinir bozucu tavırları değil, daha onlar doğmadan önce yazılmış bir senaryoyu vazifesinas bir şekilde takip etmeleri idi. Mesela *Rejal!* adlı haftalık bir dergide çalışan Rackhaus. Bunu yapmayacağını bildiği hâlde beni kendisine bilgi vermem için her sıkıştırdığında, daha kıdemsiz memurlara rüşvet teklif etmeye çalıştığı her seferinde (ki bazen bunu başarır) “İnsanların bunu bilmeye hakkı var!” demesi şart mıydı cidden?

Bunu ilk söylediğinde onu anlamamıştım bile. “Hak” sözcüğü Besz dilinde onun kastettiği buyurgan anlamdan farklı yerlere kolaylıkla çekilebiliyordu. Demek istediğini anlayabilmek için cümleyi kafamın içinde İngilizceye çevirmem gerekmişti (o dili akıcı bir şekilde konuşabiliyorum). Rackhaus’un klişelere olan bağlılığı, iletişim kurma ihtiyacının da ötesindeydi. Ona bağırıp bir akbaba, bir mezar soyguncusu olduğunu söylersem ancak o zaman tatmin olurdu belki de.

“Ne söyleyeceğimi biliyorsunuz,” dedim basın mensuplarına. Cinayet mahallinin etrafına çekilen şeritler bizi birbirimizden ayırıyordu. “Bu öğleden sonra ASB Merkezi’nde bir basın toplantısı düzenlenecek.”

“Saat kaçta?” Fotoğrafımı çektiler.

“Size bilgi verilecek Petrus.”

Rackhaus bir şeyler söyledi ama onu duymazdan geldim. Arkamı döndüğüm sırada sitenin kirli tuğla binaların arasından Gunter Caddesi’nin sonuna doğru uzanan kısmını gördüm. Yerdeki çöpler rüzgârda savruluyordu. Burası herhangi bir yer olabilirdi. Yaşlıca bir kadın ayaklarını sürüyerek öteki tarafa doğru yürüyordu. Başını çevirip bana baktı. Hareketi beni olduğum yere mıhladı ve göz göze geldik. Acaba bana söylemek istediği bir şey mi var diye düşündüm. Kıyafetlerine, yürüyüş şekline, duruşuna ve gözlerine dikkatle baktım.

Bir anda kadının aslında Gunter Caddesi'nde olmadığını ve onu görmemem gerektiğini fark ettim.

Telaşa kapılıp derhâl başımı çevirdim. O da çabucak aynı şeyi yaptı. Kafamı kaldırıp gökyüzüne, alçalmakta olan bir uçağa baktım. Birkaç saniye sonra bakışlarımı tekrar aşağı indirdim ama bu sefer yabancı bir sokakta ağır ağır ilerlemekte olan o yaşlı kadına değil, dikkatle Gunter Caddesi'nin civarındaki o kasvetli ve yerel yapılara baktım.

MEMURLARDAN BİRİ BENİ Lestov'un kuzeyindeki köprüünün yakınlarına bıraktı. Buraları çok iyi bilmiyordum. Bu adaya daha önce de gelmişim elbette; küçük bir çocukken okul gezisiyle habeleri ziyaret etmiştik, onun dışında yolum birkaç kez daha düşmüştü buralara. Ama kestirme yollarım öteyerdeydi. Fırınlardan ve küçük dükkânların dışına yerel istikametleri gösteren tabelalar asılmıştı. Onları takip ederek sevimli bir meydandaki tramvay durağına vardım. Logosunda kum saati olan bir bakımevi ile bir baharatçı dükkânının arasında beklemeye başladım. Hava tarçın kokuyordu.

Tramvay çanını çala çala, raylar üzerinde sallanarak geldi. Koltukların yarısı boştu ama ben ayakta durmayı tercih ettim. Kuzey yönünde ilerleyip Beszel'in merkezine yaklaştıkça yolcuların artacağını biliyordum. Pencerelerin yakınında durup şehrin bana yabancı olan caddelerini seyretmeye koyuldum.

Kadının cesedi, o eski şiltenin altına beceriksizce tıklılması, kokusunun leşçil hayvanları çekmesi... Cep telefonumla Naustin'i aradım.

"Şilteyi incelediniz mi?"

"İncelenmiş olmalı efendim."

"Kontrol et. Eğer teknik ekip ilgileniyorsa sorun yok demektir ama Briamiv ve ortağı işi berbat edebilir." Kadın fahişeliğe yeni başlamış da olabiliirdi. Onu bir hafta sonra bulsaydık saçları karnarya sarısına boyanmış olacaktı belki de.

Nehir kıyısındaki bu bölgeler çok karmaşıktı. Binaların çoğu yüzyıllık, hatta daha bile eskiydi. Tramvay Beszel'in ara sokaklarında yoluna devam ediyor, yanından geçtiğimiz neredeyse her şey sanki üstümüze üstümüze geliyordu. Hem yerel hem de öteyer araçlarının arkasında sarsılarak yavaşladık ve Beszel binalarının antikacı dükkânlarından oluştuğu bir çapraz hatta geldik. Antikacılık son birkaç yıldır şehirdeki diğer iş alanları kadar revaçtaydı. İnsanların birkaç Beszmark karşılığında sattıkları aile yadigarlar cilalanıp temizleniyor, vitrinlerdeki yerlerini alıyordu.

Köşe yazarlarından bazıları iyimserdi. Siyasi liderler her zamanki gibi mecliste birbirlerine kükrerken partilerin yeni üyeleriye Beszel'i ön plana çıkarmak için hep birlikte çalışıyorlardı. Yapılan her yabancı yatırımla beraber –ki bu yatırımlar herkesi hayrete düşürüyordu– övgüler de katlanarak artıyordu. Hatta yakın zamanda birkaç yüksek teknoloji şirketi bile gelmişti. Gerçi bu durumun Beszel'in kendisini “Silikon Halici” olarak tanımlama gafletiyile alakası olduğuna inanmak zordu.

Kral Val heykelinin önünde tramvaydan indim. Şehir merkezi çok kalabalıktı. ASB Merkezi'nin betonarme binasına ulaşmak için yayalara ve yerel turistlere çarpmamaya çalışıp, diğerlerini özenle görmezden gelerek dura kalka ilerledim. İki turist grubu, Besz rehberler tarafından tura çıkarılmıştı. Binanın basamaklarında durup Uropa Caddesi'ne baktım. Cep telefonumun çekmesini sağlamak için biraz uğraşmam gerekti.

“Alo, Corwi?”

“Şef?”

“Sen o bölgeyi iyi tanıyorsun. Bir ihlâl söz konusu olabilir mi dersin?”

Birkaç saniye sessizlik oldu.

“Sanmıyorum,” dedi. “O bölge çoğunlukla bütünsel. Pocost Köyü denen projenin tamamı da kesinlikle öyle.”

“Ama Gunter Caddesi'nin bazı bölgeleri...”

“Evet. Ama en yakın çapraz hat yüzlerce metre ileride. Bunu yapmış olamazlar...” Katil ya da katiller için çok büyük bir risk olurdu bu. “Yine de göz önünde bulundurabiliriz tabii,” dedi Corwi.

“Tamam. Beni gelişmelerden haberdar et. Ben de yakında yanına uğrarım.”

• • •

BAKMAKTA OLDUĞUM DİĞER davalarla ilgili bazı evrak işlemlerim vardı. Bir süredir tıpkı iniş izni isteyen ama bir türlü alamayan bir uçak gibi, herhangi bir gelişme kaydedemeden onların etrafında daireler çizip duruyordum. Kadının biri, erkek arkadaşı tarafından öldüresiye dövülmüştü; adamın ismini ve parmak izlerini havaalanına vermiş olmamıza rağmen henüz onu yakalayamamıştık. Styelim bir gece evini soymaya gelen bir uyuşturucu bağımlısını hazırlıksız yakalayan ama elindeki İngiliz anahtarını ona kaptırıp başına tek bir ölümcül darbe alan yaşlı bir adamdı. Bu dosya hiçbir zaman kapanmayacaktı. Irkçı biri, Avid Avid adlı bir delikanlının kafasını kaldırım taşlarına vura vura patlatıp onu kan kaybından ölmeye terk etmiş, arkasındaki duvara “Pis Ébru” yazmıştı. Bu davada Özel Birim’den Shenvoi ile birlikte çalışıyordum. Kendisi Avid öldürülmeden önce aşırı sağcı Beszlerin arasına sızmış bir gizli polisti.

Masamda öğle yemeğimi yerken Ramira Yaszek aradı. “Çocukların sorgusu az önce bitti efendim,” dedi.

“Ne çıktı?”

“Yasal haklarını tam olarak bilmediklerine şükretmek gerek. Yoksa Naustin açığa alınabilirdi.” Gözlerimi ovuşturup lokmamı yuttum.

“Gene ne yaptı?”

“Barichi’nin arkadaşı Sergev küstahlık etti. Naustin de ağzının ortasına bir tane yapıştırıp onu cinayetin baş zanlısı olmakla suçladı.” Küfür ettim. “Çok sert vurmadı. Hiç değilse bile iyi

polislik yapmamı kolaylaştırdı.” *İyi polis ve kötü polis*, İngilizce-
den araklayıp fiilleştirdiğimiz ifadelerdi. Naustin sorgu sırasında
çok çabuk sertleşebilen biriydi. Sorgu esnasında merdivenlerden
düşmesi gereken şüpheliler de vardı elbette ama asık suratlı, es-
rarkeş bir ergen kesinlikle onlardan biri değildi.

“Neyse, kimse zarar görmedi,” dedi Yaszek. “Çocukların ifa-
deleri birbirini tutuyor. Dördü birden arsadaki ağaçların arasın-
daymış. Biraz aşna fişne ediyorlardı herhâlde. Birkaç saat takil-
mişlar. Bir noktada –kesin saati sorma, çünkü havanın hâlâ ka-
ranlık olduğunu söylemekten öteye geçemiyorlar– kızlardan biri
minibüsün çimenlerin üstünden geçip kaykay sahasına yaklaştı-
đını görmüş. Çok da önemsememiş çünkü insanlar gece gündüz
oraya gelip bir şeyler yapar, çöp falan boşaltırlarmış. Minibüs
pistin yanından geçip etrafta bir tur atmış, sonra da geri dönmüş.
Bir süre sonra da gazlayıp uzaklaşmış.”

“Gazlayıp, ha?”

Bir yandan defterime not alırken, diğer yandan da tek elimle
bilgisayarımdaki e-posta programını açmaya çalışıyordum. Bağ-
lantı sürekli kesilip duruyordu. Sistem büyük dosyaları indire-
meyecek kadar zayıftı.

“Evet. Aceleyle, süspansiyonları yaylana yaylana uzaklaşp
gitmiş. Kızın dikkatini de bu yüzden çekmiş.”

“Aracı tarif etti mi?”

“Sadece gri olduğunu söyledi. Minibüslerden pek anlamıyor.”

“Fotoğraf taraması yaptırın. Modelini saptayabilecek miyiz
bir bakalım.”

“Baş üstüne efendim. Size bilgi veririm. Barichi’nin dediğine
göre daha sonra bazı işler için en az iki araba ya da minibüs daha
gelmiş.”

“Tekerlek izleri birbirine karışmış olabilir.”

“Yaklaşık bir saat kadar daha oynaştıktan sonra minibüsü
gören kız bundan arkadaşlarına da söz etmiş ve gidip ne attık-

larına bakmaya karar vermişler. Dediğine göre bazen eski kasetçalarlar, ayakkabılar, kitaplar ve onun gibi şeyler buldukları oluyormuş.”

“Ama onun yerine cesedi bulmuşlar.” E-postalarımın bazıları yüklenmeye başladı. Bir tanesi Cintek'teki fotoğrafçılardan birinden geliyordu. Onu açıp çektiği pozlara bakmaya başladım.

“Evet, cesedi bulmuşlar.”

KOMİSER GADLEM BENİ YANINA ÇAĞIRDI. Abartılı mimiklerle konuşması, zoraki kibarlığı bana çok yapmacık geliyordu ama çalışma şeklime karışmıyordu. Komiser klavyesiyle bir şeyler yazıp küfür ederken oturup bekledim. Ekranının kenarlarına yapıştırdığı notlarda çeşitli veri tabanlarına ait olduğunu düşündüğüm şifreler yazıyordu.

“Eee?” dedi. “Toplu konutlardan mı geliyorsun?”

“Evet.”

“Neredeki?”

“Güneydeki. Gecekondu mahallesinde. Genç bir kadın. Bıçak yaraları var. Shukman üzerinde çalışıyor.”

“Fahişe miymiş?”

“Olabilir.”

“Olabilir.” Bir elini sanki bir şeyi daha iyi duyabilmek istiyormuşçasına kulağının arkasına siper etti. “Ama... Aması da var değil mi? Bunu duyabiliyorum. Eh, devam et o zaman. Sezgilerini takip et. O amanın devamını bulursan bana da söylersin, değil mi? Yardımcın kim?”

“Naustin. Devriye polislerinden biri de bana yardım ediyor. Adı Corwi. Birinci derece memur. Bölgeyi tanıyor.”

“O kızın bölgesi miymiş orası?”

Başımı olumlu anlamda salladım. Yeterince yakın sayılırdı.

“Elinde başka neler var?”